

S P I S T R E Ś C I

NAUCZANIE POCZĄTKOWE ORAZ JEGO METODYKA W ROZWOJU HISTORYCZNYM I DZISIAJ — STEFAN WOŁOSZYN	5
1. Istota i zadania nauczania początkowego	5
2. Początki powszechnego obowiązkowego nauczania elementarnego i jego sytuacja dzisiaj	7
3. Pojęcie, przedmiot i zadania metodyki nauczania początkowego . . .	14
4. Rozwój metodyki nauczania początkowego w nowszych czasach . . .	19
Nota bibliograficzna	37
 PSYCHOLOGICZNE PODSTAWY NAUCZANIA W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM — LIDIA WOŁOSZYNOWA	 41
1. Wiedza psychologiczna nieodzownym elementem zawodowego przygo- towania nauczycieli	41
2. Niektóre problemy psychologicznej i pedagogicznej opieki nad dziećmi w okresie poprzedzającym ich wstąpienie do szkoły i w pierwszych czterech latach nauki szkolnej	45
3. Psychologia podstawy uczenia się i przyswajania sobie przez ucznia materiału nauczania	50
a) Proces uwagi	51
b) Poznanie zmysłowe	53
c) Procesy myślenia i mowa	56
d) Proces pamięci	73
e) Rola wyobraźni	77
f) Kształtowanie umiejętności i nawyków	78
4. Zakończenie	87
Nota bibliograficzna	88
 NAUKA CZYTANIA I PISANIA — JANINA MAĆKOWIAKOWA	 91
1. Źródła i podstawy metodyki nauki czytania i pisania	91
2. Rozwój metod nauki czytania	92
Metoda alfabetyczna	93
Metoda dźwiękowa	95
Metoda łącznego pisania i czytania	97
Metoda doraźnego czytania sylabami	98
Metoda wyrazów podstawowych	100
Metoda globalnego czytania	102

3. Rozwój procesu nauki czytania	104
4. Przebieg nauki czytania i pisania	114
Okres przygotowawczy	115
Okres elementarzony	128
Okres poelementarzony	143
Bibliografia	146
NAUCZANIE JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH I—IV — JAN KULPA	147
1. Źródła materiału nauczania języka polskiego	147
2. Ćwiczenia w mówieniu i pisaniu oraz ćwiczenia słownikowe	148
3. Czytanki i wiersze	167
4. Lektura	191
5. Wiadomości o książce i piśmiennictwie	198
6. Gramatyka	203
7. Ortografia i ćwiczenia poprawcze	207
Bibliografia	215
NAUCZANIE MATEMATYKI W KLASACH I—IV — STANISŁAW JARAN- TOWSKI : : : : :	216
1. Główne problemy metodyczne w nauczaniu matematyki w klasach I—IV	216
2. Metody doprowadzania dzieci do zrozumienia treści pojęć liczbowych	222
a) Liczenie	225
b) Monograficzne opracowanie liczb	228
3. Numeracja. Dziesiątkowy układ pozycyjny	232
4. Działania rachunkowe na liczbach całkowitych	237
a) Dodawanie i odejmowanie w zakresie 10	238
b) Dodawanie i odejmowanie w zakresie 20	241
c) Mnożenie	242
d) Dzielenie	244
e) Cztery działania arytmetyczne na liczbach całkowitych w rachunku piśmiennym	248
f) Ćwiczenia na wprawę	250
5. Zadania tekstowe	252
6. Miary	257
7. Ułamki	261
Bibliografia	263
POCZĄTKOWE NAUCZANIE BIOLOGII — JADWIGA WERNEROWA	264
1. Cele i zadania początkowego nauczania biologii	264
2. Psychologiczne podstawy poznawania przyrody na szczeblu początko- wym	267
3. Swoistość metod i sposobów nauczania biologii na szczeblu początko- wym	270
4. Charakterystyka pomocy dydaktycznych przy nauczaniu biologii	274
a) Podręcznik	274
b) Obrazki i tablice	275
c) Modele i preparaty autentyczne	278
d) Przezroczka i filmy	280
e) Radio	282
5. Praca nauczyciela z uczniami	282
a) Korzystanie z pomocy dydaktycznych	282
b) Chów zwierząt	289

c) Kącik żywej przyrody	290
d) Obserwacje pod kierunkiem	294
e) Wycieczki bliższe	294
f) Wycieczki dalsze na teren wolnej przyrody	296
g) Zeszyt oraz inne prace bieżące ucznia	299
3. Treść, metody i sposoby nauczania geografii w kl. IV	313
6. Przyroda nieożywiona	303
Bibliografia	304
NAUCZANIE GEOGRAFII W KLASACH I—IV — MARCIN MAIK	305
1. Geografia w nauczaniu początkowym	305
2. Treść a metody i sposoby nauczania geografii w kl. III	307
3. Treść, metody i sposoby nauczania geografii w kl. IV	313
a) Ćwiczenia przygotowujące do poznania i zrozumienia mapy	313
b) Nauka o planie jako podstawa do wprowadzenia mapy	314
c) Sposoby zapoznawania dzieci z mapą	319
4. Obserwacje pogody i sposoby ich opracowywania	323
5. Lekcje w terenie	327
6. Wycieczki geograficzne	328
7. Rysunek w początkowym nauczaniu geografii	332
8. Pomoce dydaktyczne w nauczaniu geografii w klasach I—IV	334
Bibliografia	338
NAUCZANIE HISTORII W KLASIE IV — LUDWIK BANDURA	339
1. Historia jako przedmiot nauczania w klasach początkowych	339
2. Psychologiczne podstawy propedeutycznego kursu historii	342
3. Metody nauczania historii w klasie IV	344
a) Jak prowadzić dziecko do pojmowania zjawisk czasowych	344
b) Co to jest temat-obraz?	347
c) Upoglądowanie lekcji	350
d) Jak prowadzić dzieci do uogólnień	352
4. Organizacja lekcji	354
5. Powtarzanie materiału	357
6. Zeszyt historyczny	361
Nota bibliograficzna	361
NAUCZANIE RYSUNKU W KLASACH I—IV — EDWARD KURZYŃSKI	363
1. Rola i zadania nauki rysunku we współczesnej szkole	363
2. Charakterystyka rysunków dziecka i wynikające stąd konsekwencje metodyczne	365
a) Okres przedszkolny	365
b) Ogólna charakterystyka rysunków dzieci w wieku szkolnym	368
c) Rozwój rysunku schematycznego	372
d) Rysunek ilustracyjny	374
e) Konsekwencje dydaktyczno-metodyczne	379
f) Zagadnienia kształcenia artystycznego	381
g) Nauczanie systematyczne rysowania i malowania	383
h) Organizacja jednostki lekcyjnej	387
Bibliografia	389
NAUCZANIE PRACY RĘCZNEJ W KLASACH I—IV — BOLESŁAW KIER-NICKI	390
1. Założenia dydaktyczne i wychowawcze	390
2. Cele nauczania pracy ręcznej w klasach I—IV	393

3. Materiał początkowego nauczania pracy ręcznej	395
a) Treść i zakres materiału programowego	395
b) Konstrukcja programu	396
c) Materiał nauczania w zakresie organizacji i racjonalizacji pracy	398
d) Narzędzia i przybory	400
e) Materiały i spoiwa	400
f) Umiejętności techniczne	401
g) Tematyka ćwiczeń praktycznych	403
h) Problematyka plastyczna w nauczaniu pracy ręcznej	406
i) Kształcenie pojęć oraz myślenia technicznego	407
j) Treść wychowawcza w programie pracy ręcznej	410
4. Ogólne zasady nauczania pracy ręcznej na kursie epizodycznym	411
a) Poglądowe nauczanie pracy ręcznej oraz praca ręczna jako forma poglądowego nauczania	411
b) Stopniowanie trudności	413
c) Rola świadomego i samodzielnego wysiłku uczniów	416
d) Wyrabianie i utrwalanie umiejętności i nawyków	418
e) Metoda nauczania na lekcjach pracy ręcznej w klasie I—IV	418
5. Organizacja lekcji pracy ręcznej na kursie epizodycznym	422
a) Budowa i typy lekcji	422
b) Organizacja pracy na lekcji	424
c) Cykle lekcji	425
d) Korelacja z innymi przedmiotami nauczania	426
e) Wybór narzędzi, przyborów i materiałów	427
6. Planowanie pracy	428
Bibliografia	431
NAUCZANIE ŚPIEWU W KLASACH I—IV — STEFAN WASIAK	432
1. Zadania przedmiotu na szczeblu nauczania początkowego	432
2. Podstawowe zdolności muzyczne i proces ich rozwoju	434
3. Praca nad pieśnią	439
4. Ćwiczenia pomocnicze	445
a) Ćwiczenia słuchowe	446
b) Ćwiczenia rytmiczne	452
c) Ćwiczenia głosowe	454
5. Lekcja śpiewu	457
6. Przygotowanie muzyczne nauczyciela, wskazówki bibliograficzne	459
WYCHOWANIE FIZYCZNE NA SZCZEBLU NAUCZANIA POCZĄTKOWE- GO — MARIAN KRAWCZYK	462
1. Pojęcie i zadania wychowania fizycznego w klasach I—IV	462
2. Lekcje wychowania fizycznego w klasach I—IV	463
a) Nauczanie zabaw i gier	463
b) Zasady zapewnienia dzieciom możliwie największej ilości racjo- nalnego ruchu	466
c) Warunki higieniczne lekcji wychowania fizycznego	468
d) Budowa lekcji wychowania fizycznego	469
e) Planowanie całorocznej pracy dydaktycznej	470
3. Elementy wychowania fizycznego i higieny w całokształcie pracy szkolnej na szczeblu nauczania początkowego	472
a) Dbłość o dobrą postawę dziecka	473

b) Konieczność przestrzegania wymogów higieny	474
c) Troska o dostarczenie dziecku maksimum ruchu	476
Nota bibliograficzna	482
PRACA W KLASACH ŁĄCZONYCH — JAN DRYJAŃSKI	483
1. Szkoły z klasami łączonymi w systemie szkolnictwa podstawowego	483
2. Sposoby łączenia klas	484
3. Plany nauczania	485
4. Organizowanie lekcji i formy pracy	486
5. Przykłady lekcji	488
6. Warunki pomieszczeniowe oraz środki i pomoce dydaktyczne . .	492
7. Wyniki nauczania	493
Bibliografia	494